

PINK FLOYD

KİLİDİ
AÇAMAZSAN
KIR KAPIYI

FATMA BERBER
SÜMEYRA TELTİK

DESTEK YAYINLARI: 1383

BİYOĞRAFİ: 25

**FATMA BERBER & SÜMEYRA TELTİK /
PINK FLOYD - KİLİDİ AÇAMAZSAN KIR KAPIYI**

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalioğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Editör: Özlem Esmergül
Kapak Tasarım: İlknur Muştu
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Aralık 2020

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-022-2

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkan.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari

Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 48625
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul

“SON HIZLA GÜNEŞİN
KALBİNE GİTTİK,
ORADA YANDIK
KÜL OLDUK...”

PINK
FLOYD
KİLİDİ
AÇAMAZSAN
KIR KAPIYI

FATMA BERBER
SÜMEYRA TELTİK

Syd Barrett ve asi çocuklara...

*“Çocuk büyüdü, düş bitti.”**

* Albüm: *The Wall*, Şarkı: Comfortably Numb, Orhan Kahyaoğlu, Sinan Güler: *Pink Floyd*, İmge Yayınevi, İstanbul, s. 101 çevirisinden alınmıştır.

Önsöz

Müzikten başka şansı olmayan, arayışına sanatını katarak, müziğe tutunarak yolunu arayan, huzursuz, samimi ruhlardan biridir Syd Barrett... Pink Floyd'un kurucu dehası, isim babası...

Bu kitap; Pink Floyd yolculuğuna katılanların, müziği hayatının bir parçası haline getirenlerin, müzikten başka şansı olmayan huzursuz kalplerin ve dâhi çocuk Syd Barrett'in hikâyesidir!

Kitabı hazırlarken yıllarca Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda müzik endüstrisinde çalışmış olmamızın yanı sıra; Necmiye Uçansoy ve Nedime Harmandağlı'nın hazırladığı *The Wall 20. Özel Baskı Pink Floyd*, Orhan Kahyaoğlu ve Sinan Güler imzalı *Pink Floyd*, İngiliz müzik yazarı Mark Blake'in *Comfortably Numb The Inside Story of Pink Floyd* kitabı ve "The Pink Floyd Story: Which One's Pink?" belgeseli yol göstericimiz oldu. Ayrıca "pinkfloydturknet" sitesini de unutmamak lazım. Yine dinleyicileri güncellemek adına bazı kişilerden Pink Floyd'a dair görüşler alıp

içerikte yer verdik. Şarkı sözleri çevirileri için ise yukarıda bahsettiğimiz iki şahane kitabı, *The Wall 20. Özel Baskı Pink Floyd* ve *Pink Floyd* kitaplarını referans aldık. İki Pink Floyd dinleyicisi olarak duygularımıza bu eserlerin ışığını da ekleyerek ayın karanlığından güneşin kalbine doğru yolculuğa çıktık.

Yönetmen Adrian Maben tarafından çekilen ve ilk kez 1972’de Edinburgh Uluslararası Film Festivali’nde gösterilen *Pink Floyd: Live at Pompeii* filminin 40. yılı dolayısıyla İtalya’da bir etkinlik gerçekleştirilir. Grubun, o kayıtlarda Roger Waters’ın çaldığı ağız mızıkasına uluyan köpeğe mikrofon tutması hafızalara kazınır.* 40. yıldaki bu anma etkinliğinde Maben, çekimler sırasında on üç yaşında olan The Grand Hotel Rosario Oteli yöneticisinin oğlunun mektubunu okur: *“Bizim için oldukça yoğun geçen bir haftaydı çünkü odalardan birinin yer döşemesi üzerine düşürdükleri bir sigara izmariti yüzünden yangın tehlikesi geçirdik. Ardından grubu şirkete ait iki otobüsle Pozzuoli’ye götürdük. Döndüklerinde şoförler ‘Tımarhanede gibiydik ama eğlendik, hepiniz delisiniz’ dediler. Bugün; o kısa ve yoğun deneyimi düşündüğümde orada bulunmuş olmaktan sadece mutlu ve gururluyum. Bunca yıl sonra şunu söyleyebilirim: Oradaydım.”***

* Alper Çeker, *Dış Politika Yazıları*, Altıkkırkbeş Yayınları, İstanbul 2017, s. 24

** <https://pinkfloydtrk.net/2014/04/12/13-yasinda-pompeiiyi-canli-izlemek>

Biz de “oradaydım” kelimesinde saklı gururun benzerini “Onların zamanına yetiştik!” cümlesiyle hissediyoruz.

Kim bilir hangi okulun hangi sınıfında kışın ortasında parlayan güneşe karşı “Another Brick in the Wall” çalmıştır içinizde. Kaç kapı çarpmasıyla eşzamanlı zihninizde yankılandı melodileri. “Money”de metal para şakırtıları, “Sheep”te kuzu melemeleri duyar; “Learning to Fly”da uçarsınız. Uçmadınız mı? O zaman gözlerinizi kapatıp bir daha dinleyin. Belki siz de “The Dark Side of the Moon”u tek geçiyorsunuzdur. Belki de sizin Pink Floyd şarkınız “Wish You Were Here”dir. Burada ya da orada olamayışın serzenişi... Dinleyenlerin daha çok aşk kırıklıklarına katık etmeyi sevdikleri...

Savaşlara, yıkımlara, haksızlıklara şahit olduğumuz şu dünyaya karşı içimizde büyüyen öfkeyi onların notalarıyla yine içimizde patlattık. İsyanımızı Pink Floyd sözleriyle tercüme ettik. Pink Floyd’un davulları vuruyordu zihnimizde, gitarın telleri kalbimizde titriyordu.

Onları dinlerken yalnız olmadığımızı hissediyorduk. Bu dünyadan bitkin, bu dünyaya alışamamış bizler onların müziğiyle uyanıyor; yaşamın ara sıra sızdığı Pink Floyd gezegenine ulaştığımızda aykırı ve yalnız yaratıklar olmadığımızı anlıyorduk. Sonra da kesinlikle içimizde “Comfortably Numb” çalıyor ve teselli oluyorduk.

Pink Floyd yalnızca müzik grubu değildi. Pink Floyd bir duruş, bir felsefeydi...

Şair, yazar Alper Çeker'in Pink Floyd ile karşılaşma öyküsündeki cümlelere imzamızı atacağımız için önsöze de not düşmek isteriz:

“Bugün kullanımı yasak olan birçok uyarıcı yakın zamana kadar ilaç kabul ediliyordu. Geçmişte şamanlar ve dervişler çeşitli bitkilerin yanında müziği de uyarıcı olarak kullandılar. Savaş sonrası hayal kırıklığının yaşandığı, devletlerin toplumları çeşitli yöntemlerle uyuşturduğu bir dönemde Pink Floyd’un müziği gençler için bir uyarıcı işlevi gördü. Filologlar yaban kabilelerin şarkılarında müziğe anlamsız nidaların eşlik ettiğini, başlangıçta şiirin anlamının olmadığını söyler. Anlam, modern şiirin aranan özelliklerinden biri değildir ama kolejli bir genç olarak ben, lise yıllarında David Bowie’nin ve Pink Floyd’un şarkı sözlerinin içeriğinden çok etkilendim. Pink Floyd’un şarkıları çevremde gözlemlediğim kadarıyla sözlerini anlamayan insanlar üzerinde de etkili oldu. Türkiye’de basılan ilk müzik kitabı İmge Yayınevi’nden çıkan Pink Floyd’dur. İmge Yayınevi’nin sahibi ve Pink Floyd kitabının yayıncısı, Levent Erseven’dir. İmge Yayınevi’ne (1990’lardaki adıyla Stüdyo İmge) ilk geldiğim gün Levent Erseven, Mike Watkinson ve Pete Anderson’ın Syd Barrett üzerine yazdıkları ortak

kitabın yayın hazırlıklarını yapıyordu ama kitabın adının çevirisi konusunda kararsızdı. Levent Erseven'in bana 'Sence Pink Floyd düştü mü?' diye sormasını unutamam. Çok hoş bir sohbet yapmıştık, kısa bir süre sonra da yanında çalışmaya başladım. Levent Erseven'in kaptanlığında son hızla güneşin kalbine gittik, orda yandık kül olduk."

Bu kitap; Alper Çeker'in de dediği gibi rotayı güneşin kalbine çevirenler ve orada kül olanlardır...

Pink Floyd'un yolculuğunu ne kadar anlayabildik ya da ne kadar anlatabildik bilemiyoruz ama onu anlama yolculuğuna değer!

Roger Waters ve David Gilmour'a ulaşma çabamızda tecrübesiyle yanımızda yer alan Onur Işık'a, birikimiyle son ana kadar katkı sağlayan Alper Çeker ve Dr. Cihat Arınç'a, bize bu kitabı hazırlama imkânı vererek kendi zaman tünelimizde de bir yolculuğa çıkmamızı sağlayan başta Özlem Esmegül olmak üzere Destek Yayınları ailesine teşekkürlerimizle...

*Fatma Berber
Sümeyra Teltik*

-I-

*“Demek cehennemden cenneti
Acılardan mavi gökleri anlatabileceğini
sanıyorsun.”**

“The child is grown, the dream is gone.” Çocuk büyüdü, düş bitti diyordu şarkı. Ayna kırılmış, büyü bozulmuştu.

Gerçeklik budalalığına teslim olmuş, hayalleriyle arasına mesafe koyan ve ancak hayallerini tamamen yitirdiğinde uyananların dilindeydi bu sözler. Şarkıdaki gibi “keyifli bir uyuşukluk”muş gibi de gelmiyordu belki... Acıdan uyarılmış zihinlerde “Comfortably Numb” çalıyordu.

* Albüm: *Wish You Were Here*, Şarkı: *Wish You Were Here*, Orhan Kahya-oğlu, Sinan Güler: *Pink Floyd*, İmge Yayınevi, İstanbul, s. 68 çevirisinden alınmıştır.

Genç sevgililerin “Bizim şarkımız olsun” diyerek zimmetlerine geçirmeye çalıştığı “Wish You Were Here”a ne demeli? Sözleri adeta sakız jelatininden çıkan fal gibiydi; neyse halleri bahtlarına o çıkıyordu. Bu şarkıda kimileri kendilerini aynı akvaryumda yüzen iki kayıp ruh ilan edip romantik sahillerde yüzüyor; kimileri hayatı ve dünyayı sorguluyordu. Kimine göre “Pink Floyd nedir?” sorusunun cevabı bu şarkıydı; daha çoklarına göre ise yaşayan bir ölüye ağıttı. Bizim anılarımızda ise beklemenin acı ama haz dolu anına adanmıştı “Wish You Were Here”. Fakat her Pink Floyd şarkısında olduğu gibi bu şarkının sonunda da hep bir kapı çarpma efekti gizliydi geçmişimizde. “Keşke burada olsaydın” nazik yakarışının ardından hâlâ gelmeye serzeniş içindi.

“The Dark Side of the Moon”da Ay’ın karanlık yüzünü keşfe gidenler, Ay’ın her iki yüzünün de karanlık olduğunu öğreniyorlardı. Ya da sıradan hayatlarında sıradan beyaz bir ışık olanlar, Pink Floyd piramit gezegenine ulaşınca yaşamın diğer renklerini de keşfe çıkıyordu. Tıpkı daha sonraları fizik kitabı kapaklarına ilham olacak albüm kapağında olduğu gibi. Bu piramit o kadar çekiciydi ki şimdi bile herhangi bir zamanda dünyanın herhangi bir yerinde “The Dark Side of the Moon” çalıyor olmalı.

Hangi dil, hangi din veya hangi coğrafyadan olursak olalım müziğin tüm sınırları aşan bir tavrı var.

Tek bir dili ve o dili dinleyen kadar farklı anlamı... Müzik kendimizi ritme teslim edip, sözleri ihtiyacımız doğrultusunda istediğimiz gibi anladığımız farklı bir algılama deneyimi sunar bize. Müzik içimizden geçer. Geçerken bir acımızı teselli eder, ferahlatır ya da bir yaramızı daha da eşeler ve kanatır. Her iki durumda da bunu ihtiyacımız olduğu için yapar.

Hayata karşı ilk itirazlarını Pink Floyd ile yapanlar, ilk ideolojik sloganlarını onların cümleleriyle atanlar, odalarına isyan bayrağı gibi astıkları ilk afişi Pink Floyd olanlar, onların müziğiyle isyan ettikleri hayattan uzaklaşıp yine onların müziği ile hayata tutunanlar, sadece bir tını ile şimdiden kopup gençliklerine ışınlananlar... İşte onlardan şanslı olanlar 2 Temmuz akşamı adeta gizli bir ayine gireceklermiş gibi çıt çıkarmadan bekliyorlardı. Pink Floyd'un yetiştirdiği asi çocuklar büyümüş; farklı kültür ve dillerden bu büyük çocuklar Westminster'a* akın etmişti. Dinleyenler arasında kim bilir kimlerin ülkesinin yönetim rejimleri değişmiş, kim bilir kimlerin kişisel yaşamlarında devrimler yaşanmıştı. Hyde Parkı dolduranlar yalnızca iki nesil Floydianlar** değildi, dünyanın pek çok yerinden aktivistler de gelmişti. O akşam Hyde Park bir efsaneyi ağırlayarak, tarihe

* Londra'nın merkezinde yer alan, Buckingham Sarayı'nı, Birleşik Krallık Meclisi'ni ve Birleşik Krallık Başbakanlık Ofisi'ni de içinde barındıran bir ilçe.

** Pink Floyd hayranları için söylenen bir tanımlama.

geçecek bir akşama ev sahipliği yapacaktı. *The Wall* albümünden sonra Roger Waters'ın ayrılığıyla dağılan grup çeyrek asır sonra bir araya geliyordu.

Organizatörler Pink Floyd'u yeniden bir araya getirmek için yıllarca uğraşmış ama başaramamışlardı. Hem organizatörler hem dinleyiciler için grup üyelerini tekrar aynı sahnede görebilmek hayaldi. O hayal, Live 8* konserleri kapsamında gerçekleşmek üzereydi. Pek çok küresel olayda aktivist olarak yer alan progresif rock müziğinin öncüleri, 24 yılın ardından, Bob Geldof'un** çağrısı üzerine, üçüncü dünya ülkelerindeki açlık ve fakirliğe karşı aynı sahnede buluşacaktı.

Müzikseverler günler öncesinden bu konserin olup olmayacağını tartışmaya başlamışlardı. Kimileri hayal kırıklığı yaşamamak için bu habere kendilerini kaptırmak istemiyordu.

Tarih 2 Temmuz 2005'ti. Akşamdı. Hyde Park'ta iki yüz binden fazla kişi vardı. Konseri 140 televizyon ve 200 radyo kanalı canlı yayınlayacak; bu sayede dünyada milyonlarca kişi eşzamanlı dinleyebilecekti.

* Afrika'daki açlık ve yoksulluk için 2-6 Temmuz 2005'te dünyanın 11 önemli kentinde düzenlenen konserlerdir. Konserlere yaklaşık 2 milyon kişinin katıldığı, 160'tan fazla ülkede canlı yayınlanan konserlerin dünya nüfusunun yüzde 85'ine ulaştığı tahmin ediliyor.

** Live 8 konserlerini Midge Ure ile düzenleyen İngiliz şarkıcı ve söz yazarıdır.

Dünyanın herhangi bir yerindeki sıradan bir evde televizyon diğer aile fertlerine karşı saatler öncesinden rezerve edilmişti. Dünyanın başka bir yerinde ise; yerinde duramayıp sebepsizce ekran önünde gidip gelen bir Floydian gecenin bilmem kaçında ev halkını uykusuz bırakıyor, hatta sinirlerini bozuyordu. Dünyanın başka köşesinde radyonun pillerini yedekleyen kampçılar birbirlerine ilk Pink Floyd deneyimlerini anlatıyorlardı. Aynı saatlerde Anadolu'da bir genç "Hadi uyu artık" diyen annesine "Tanrı bunlar ya!" cevabını verecek; bu cevapla asla ıskalamayan anne terliğini kafasına yiyecekti. Belki bedenleri Hyde Park'ta değildi ama ruhlarının orada olduğu kesindi.

Sonra hem ekran başındakiler hem de konser alanındakiler nefes almayı bıraktı.

Londra saatiyle 23.18'di.

Tüpleri diken diken eden bir çığlık...

Çığlığın ardından havayı yırtan bir elektrogitar...

Ve uçan domuz havalandı...

Nick Mason, David Gilmour, Rick Wright ve Roger Waters Afrika'daki açlığı bitirmek adına adım atmak, G-8 liderlerine baskı yapmak için sahneyediler. Gruba klavyede Jon Carin, gitarda Tim Renwick eşlik ediyordu.* Her enstrüman çalabilen

* <https://pinkfloйдturk.net/2005/08/20/live-8-konserlerinin-oncesi-ve-sonrasiyla-ilgili-haberler>

Floydian, Cain ve Renwick'in yerinde olabilmeyi hayal ediyordu.

Live 8 organizatörleri Pink Floyd konserinde G-8 liderlerine “*No more excuses*” mesajını gönderiyordu... “Daha fazla bahanen yok.” Bu mesaj Pink Floyd ile daha da anlam kazanıyordu. Pink Floyd bile birleşmişti, liderlerin dünyadaki açlığa karşı birleşmemeleleri için artık bahaneleri kalmamıştı.

İlk notalarla birlikte sahne ışıkla yıkandı ve seyirciler o an başka bir evrene geçiş yaptı. İmkânsızları mümkün kılan Pink Floyd evrenine... Müziğe, daha ilk nota ile arşa eren dinleyenlerin haz dolu çılgınlıkları karıştı.

Konser, *The Dark Side of the Moon* albümünün açılışındaki “Speak to Me” ile başladı. “*Konuş benimle*” diyorlardı seyirciye; yeniden konuş! Dinleyene her defasında kısa gelen ve yetmeyen bir “Breathe” geldi ardından... Bu kez biraz daha uzun. “Breathe”i gecenin anlam ve önemine vurgu yapan “Money” izledi; harika saksofon ve gitar sololarıyla dinleyiciler büyülendi.

Kimileri için konserin zirvesi olan parça “Wish You Were Here” idi. O anları BBC Türkçe adına takip eden Emre Temel daha sonra şu cümleyi kuracaktı: “Onlar adeta şarkının sözlerindeki ‘Keşke!’ dileğini yerine getirmişler ve bizim için orada olmuşlardı.” Roger Waters, onca yıl sonra üç arkadaşıyla birlikte